

FATABUREN

Medlemsblad för Föreningen Auktoriserade Translaterer

Årgång 18

Juni 2007

nr 2

Ansvarig utgivare: Adolf Dahl

Kära FAT-medlemmar,

Drygt två månader har hunnit gå sedan FAT höll sitt årsmöte 2007, som faktiskt är ett stort jubileumsår för vår förening. Vi fyller 75 år och det tänker vi fira stilenligt under hösten. Den nyvalda styrelsens kreativitet kommer nog att sättas på hårda prov. Evenemanget kommer att gå av stapeln i Stockholm och datum kommer att meddelas inom kort. Hör gärna av er med idéer!

Ni som läser FATaburen har säkert uppfattat att styrelsen under 2006 bevakat vad som hänt beträffande de stora upphandlingar som gjorts under de senaste åren. Det gäller t.ex. Rikspolisstyrelsens upphandling av översättartjänster för hela statliga sektorn. Upphandlingsfrågorna är ett kritiskt område också för de auktoriserade tolkarna, där många sjukvårds- och rättstolkar och även erfarna jurister, är bekymrade över utvecklingen. Både när det gäller översättning och tolkning handlar det om såväl rättsäkerhet som patientsäkerhet. Vi kommer att fortsätta att arbeta med dessa frågor som ställts på sin spets genom utvecklingen av marknaden för översättningstjänster med monopoltendenser och hårdnande konkurrens, vilket sammantaget gjort att translatorerna fått allt svårare att ta ordentligt betalt för sitt arbete. Kompetens och kvalitet används som "hedersord" men värderas i praktiken mycket lågt i kronor och ören.

Vid årsmötet beslöts att den av föreningen rekommenderade taxan skulle ligga kvar på samma nivå som tidigare (se www.aukttranslator.se). År 2000 gjorde FAT en medlemsenkät om tillämpningen av taxan, och vi planerar nu att göra en ny enkät för att få veta om prisläget har förändrats under 2000-talet, och i så fall i vilken riktning. FAT är visserligen ingen fackförening, men vårt uppdrag är ju ändå att försvara medlemmarnas intressen och lyfta fram translatorerna som den mest kvalificerade gruppen översättare med en viktig roll i alla samhällssektorer. Genom en kartläggning av vår egen prisnivå och en jämförelse med några andra branscher, t.ex. jurister, IT-konsulter och reklambyråer hoppas vi kunna ge våra medlemmar argument för att hävda en rimlig arvodesnivå.

Marknadsföringsarbetet har konkretiserats under våren. Vi har satsat på annonsering i Advokaten och Jusektidningen, vilket kanske inte ger omedelbar utdelning i form av flera uppdrag, men kan trumma in begreppet *auktoriserad translator* och framför allt få kunderna att gå direkt till translatorn, istället för att använda fördyrande mellanhänder. Ta gärna för vana att fråga (och notera) hur olika kategorier kunder hittat ditt namn och maila en sammanställning då och då till James Hurst info@elt.se eller Terry Williams

terry.williams@bredband.net. Ett viktigt inslag i marknadsföringen är vår webbsida, som kontinuerligt utvecklas av Lena E. Blom. Det är viktigt att alla tänker på att meddela ändringar till webbredaktören, eftersom sidan besöks flitigt och många av våra kunder hittar oss där.

Den nyvalda styrelsen är sig ganska lik, eftersom samarbetet i den ”gamla” har varit utmärkt och ingen har önskat några stora förändringar. Nadja Chekhov lämnade dock sitt uppdrag av arbets- och familjeskäl. Vi kommer inte bara att sakna hennes person och arbetsinsats, utan också de trevliga styrelsemöten som vi brukade ha vid hennes stora matbord. Som ny ledamot har vi fått Ingegerd Telestam, en av de mycket få translatorerna från grekiska. Kerstin Wallin har lämnat över ordförandeskapet till mig, men kommer även i fortsättningen att ansvara för bl.a. upphandlingsfrågorna och FATaburen. Styrelsen är ju numera något mindre stockholmscentrerad än förr, så nu kan vi också ha styrelsemöten i Uppsala, Knivsta och Köping. Årsmötesprotokollet skickas ut i dagarna.

Till sist vill jag önska en trevlig sommar och i god tid hälsa alla medlemmar välkomna till jubileumsträffen i höst.

Kajsa Pehrsson
Ordförande

STYRELSEN 2007

Kajsa Pehrsson (ordförande)	kajsa42@gmail.com
Ingegerd Telestam (vice ordf.)	telestam@telia.com
Adolf Dahl (kassaförvaltare),	adolf.dahl@moderna.uu.se <i>eller</i> adolf.dahl@eurofat.se
Jan Runesten (sekreterare)	jan@runesten.com
Lena E. Blom (webbmästare)	lena.e.blom@gmail.com
James Hurst	info@elt.se
Dorothea Strömberg	doro.stromberg@comhem.se
Kerstin E. Wallin (red. Fataburen)	ke_wallin@telia.com
Terry Williams	terry.williams@bredband.net
Revisor: Zakarias Jacobson	zakarias.jacobson@telia.com
Revisorssuppl.: Ulrika Wesström	ulwe05@handelsbanken.se

NYA MEDLEMMAR

Vi hälsar följande translatorer hjärtligt välkomna i våra led:

Egle Marcinkeviciute, Sollentuna (till litauiska)
Rosemary Nordström, Björneborg (till engelska)
Anders Schaerström, Täby (från danska), samt
Johan Sör, Täby (från ryska).

DOM I LÄNSRÄTTEN I GÖTEBORG

Målen rörande Tolkcentralens i Göteborg avtal med bl.a. RPS om översättningstjänster avgjordes till slut den 26 februari i år. Länsrätten framhåller att det ligger inom den kommunala kompetensen att bistå med tolkservice och översättningstjänster till kommunmedborgare och myndigheter (förvaltningslagens § 8), vilket åtminstone till en del bör glädja exempelvis Botkyrka tolkförmedling.

De överklagade avtalen (mål nr 1695-06 samt 1361-06 och 1367-06) har emellertid slutits med rikstäckande myndigheter och innehåller inga begränsningar vare sig i fråga om omfattningen av översättningstjänsterna eller regionala organ inom de rikstäckande myndigheterna som kan göra avrop hos Tolkcentralen. Länsrätten ansåg därför att avtalen **inte** är förenliga med kommunallagens principer (lokaliseringsprincipen och förbud att konkurrera på en allmän marknad) och upphävde Tolkcentralens beslut att ingå avtal med Rikspolisstyrelsen och Försäkringskassan m.fl. om översättningstjänster. Länsrätten menar också att beslut om avtal vars kompetenslighet (sic!) är oklar bör behandlas av stadsdelsnämnden och inte delegeras till tjänstemän.

Enl. föreningens jurister betyder det inte att Tolkcentralens avtal blir ogiltiga, däremot kan de knappast förnyas/förlängas. Tolkcentralen och andra kommunala förmedlingar kommer rimligen inte att kunna delta i offentliga upphandlingar som hittills.

Red.

RESUMÉ FRÅN SVENSKA SPRÅKNÄMNDENS ÅRSMÖTE 2006-03-21

Som representant för FAT och SFÖ deltog jag den 15 mars i Svenska språknämndens troligen näst sista årsmöte som ägde rum i Stockholm. Den 1 juli i år övertas nämndens verksamhet av en myndighet som är en sammanslagning av Svenska språknämnden, Sverigefinska språknämnden, regeringens Klarspråksgruppen och Språk- och folkminnesinstitutet. Det är ett resultat av riksdagens språkpolitiska beslut i december 2005. Omorganiseringen innebär ökade resurser till svensk språkvård. Årsmötet uttalade sig därför för att Språknämnden borde avvecklas i och med årsmötet 2007.

Temat för årsmötet var efter den vanliga dagordningen svenskans framtid. Journalisten Mustafa Can, författaren Elisabeth Rynell och professorn i svenska Lars-Gunnar Andersson inledde. Mustafa Can talade om risken att en del svenskar blir språklösa. De kan varken svenska eller sitt modersmål. Han vände sig också mot romantiseringen av shobresvenskan. Elisabeth Rynell talade om hur hennes berättelser nästan föds ur språket, och att sådant språk måste ha förbindelser med det förflutna: ”Inga stavningsreformer!” bad hon. Lars-Gunnar Andersson utgick från de brev han får till radioprogrammet Språket. I framtiden kommer nog de rena språkriktighetsbrevens att minska, men frågor och iakttagelser om språkets natur ökar, tror han.

Vid middagen utdelades Wellanderpriset till Catharina Nyström Höög, Högskolan Dalarna, för hennes forskning om gymnasisters skrivande, om begripligt myndighetsspråk och om attityder till engelska lånord.

Stockholm 2006-03-21

Heidemarie G. Nyrén-Höhn

TERMINOLOGIKURS HOS TNC

FAT:s medlemmar fick i maj tillfälle att delta i en grundkurs i terminologi hos Terminologicentrum i Solna. Eftersom vår förening är medlem i TNC erbjöds vi en mycket generös rabatt på både kursavgiften, TNC:s termbank på CD och TNC:s skrivregler.

Bland de tolv deltagarna i kursen den 25 maj var vi fyra translatorer representerande engelska, franska, portugisiska och spanska.

För egen del har jag alltid betraktat mig som terminologisk amatör och som ganska praktiskt och handfast inriktad i mitt översättande. Därför var kursens uppläggning mycket lockande, med terminologilära, principer för terminologihantering, källor och källkritik, termbank m.m.

Programmet var med nödvändighet ganska kompakt, men några roliga övningar hanns i alla fall med och utrymme fanns för samtal och diskussion i den lagom stora gruppen. Mina egna förväntningar infriades över förväntan, eftersom jag plötsligt förstod att mitt grepp om termer och terminologi var mer utvecklat än jag väntat mig. Ett bra översättningsverktyg är ju faktiskt det sunda förnuftet, och det är klart kopplat till terminologihantering, källkritik o.s.v.

Jag rekommenderar verkligen denna typ av uppfriskande kortkurs, som förmodligen återkommer i ungefär samma form under året. Vi flaggar för kurserna i FATaburen och på TNC:s webbsida kan den som vill beställa löpande information om de kurser som ordnas. Gå till www.tnc.se > menyn Tjänster.

Som en förmån kan FAT-medlemmar köpa TNC:s publikationer med 40 procent rabatt samt TNC-term på CD med 30 procent i rabatt (pris 840:-). TNC-term innehåller 45.600 termposter med svenska facktermer och definitioner samt motsvarigheter på upp till nio olika språk. Merparten av terminologin är hämtad från TNC:s egna ordlistor, men CD:n innehåller också material från finska Terminologicentralen, Socialstyrelsens termbank, Datatermgruppens termbank m.fl. svenska termbank. TNC-term är alltså ett utmärkt hjälpmedel även för icke tekniköversättare eftersom den spänner över många områden och innehåller många språk. Även TNC:s skrivregler är mycket matnyttiga – och billiga – eftersom de med sin uppläggning kompletterar andra utgåvor av skrivregler

Beställningar görs via FAT:s styrelse, adress kajsa42@gmail.com.
Kajsa Pehrsson

FÖRBÄTTRAD TOLKSERVICE - SPRÅKTEST, NATIONELLT REGISTER, STATISTIK (Ds 2006:24)

Denna utredning kommenterades i förra numret av Fataburen där vi också meddelade att FAT skulle reagera på remissen även om vi inte stod på remisslistan. Svaret blev kort: Det behövs inget nytt register!

Utredningen gällde ju främst tolkservice, men innehöll – utan närmare motivering – också förslag om att translatorerna skulle stoppas in i det föreslagna registret. FAT anser att om det finns resurser att spendera, bör de satsas på att göra translatorproven mer tillgängliga och billigare. Därutöver borde statliga och kommunala myndigheter på något sätt fås att i högre utsträckning efterfråga och anlita auktoriserade translatorer och tolkar i de språk där sådana finns. Det vore också angeläget att se över föreskrifterna för statliga upphandlingar så att kompetens och kvalitet i fortsättningen tillmäts högre vikt än priset.

Kammarkollegiets yttrande (Dnr 12-2720-07, 070402) visade sig ligga helt på vår linje trots att inget särskilt samråd skett. Förslagen om språktest och nationellt register avlogs och KK vill inte vara ansvarig registermyndighet för det föreslagna registret. KK påtalade också den illa fungerande arbetsmarknaden ”till följd av de upphandlingar som myndigheter och förvaltningar gör av tolktjänster”.

Departementet har på förfrågan nyligen meddelat att det är oklart vad som ska ske med utredningens förslag. Det är till och med tänkbart att det inte kommer att hända något alls. För FAT:s del: inte ett öga vått!

Red.

UPPFÖLJNING AV RPS-AVTALET

Den i Fataburen 1/07 aviserade uppföljningen av RPS-avtalet gjordes genom att 36 godtyckligt valda myndigheter ombads svara på frågor om ifall de använt avtalet, krävt auktoriserad translator, kontrollerat levererade översättningar, haft direktkontakt med översättaren mm. Den sista frågan gällde deras ev. planer på att själva göra en utvärdering.

Av de 36 myndigheterna har hittills 19 svarat – den senaste för bara några dagar sedan, så det finns hopp även om övriga. En genomgång av svaren visar på mycket som är intressant för oss. Åtta av de svarande har använt avtalet i varierande omfattning. En myndighet kände inte till det förrän vår enkät kom, och ska använda det nu... Några har egna ramavtal (t.ex. CSN, Försäkringskassan, Nutek), sköter översättningar internt eller genom kontakter med översättare på handläggarnivå. Glesbygdsverket förklarar sig inte ha något behov alls av översättningar!

Av dem som utnyttjat avtalet är det en minoritet som kontrollerar översättningar mot förlagor. Det är uppenbart att myndigheterna framför allt talar om översättningar till/från engelska, men en del har också annan språkkompetens att tillgå internt.

Den för oss kanske viktigaste frågan gällde om myndigheten verkligen efterfrågar auktoriserade translatorer för sina uppdrag. Underlaget för anbud kunde tolkas så att det fanns svängrum, om beställaren inte uttryckligen begärde auktoriserad translator. Här varierar svaren från ”nej” till ”i största möjliga utsträckning” och ”alltid”. Ingen av myndigheterna tycks dock kontrollera vem som faktiskt gör de beställda översättningarna.

I RPS underlag för anbuden stod det att ”Leverantören *skall ha i anbudet beskrivna rutiner som säkerställer att sekretessbelagd eller annan text innehållande känsliga uppgifter inte sprids vidare.*” (punkt 5.4.1). Vi frågade därför hur viktigt det var med sekretessen, på en skala från 1-5. De flesta myndigheter som svarat på den frågan har angivit 0 eller 1, medan exempelvis Migrationsverket och Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd svarat 5. Socialstyrelsen och Domstolsverket svarar, något överraskande, att sekretess inte är aktuell för deras del. Avslutningsvis ville vi veta om myndigheterna själva tänkte utvärdera avtalet. Åtta har svarat nej, några utvärderar kontinuerligt och några funderar på saken. Sex har inte svarat på frågan alls.

Sammanfattningsvis tycks det som om myndigheternas intresse för frågor kring översättningar och deras kvalitet är tämligen lamt. Vad kan vi då göra med den här miniutredningen? Den har gett oss namn på personer som är mer eller mindre direkt engagerade i myndigheternas hantering av översättningar. Därmed har vi också kanaler till personer som vi kan fortsätta att bearbeta på olika sätt, t.ex. med information om värdet av auktorisationen, för att öka deras intresse. Alltid en början!

Red.

<http://iate.europa.eu>

EU:s termbank IATE, är nu öppen för allmänheten. Inter-Active Terminology for Europe är en sammanslagning av alla separata termbanker som fanns tidigare inom EU. Den kommer att bli en av världens största termbanker med miljontals termposter på alla EU-språken plus bulgariska och rumänska samt ytterligare några språk. TNC har varit med i

utvecklingen av IATE sedan 1999. Den version som nu öppnats är en testversion och tekniska fel kan förekomma. Men mina provsökningar gick snabbt, blev rätt (jag prövade med några säkra kort) och innehöll också utförliga definitioner, så IATE verkar kunna bli en verkligt användbar termbank för oss translatorer.

Kajsa Pehrsson

FAT 75 - Det ska vi fira!
Meddelande om var och när kommer
snart i en dator nära dig...
Håll utkik!

NORSKA TRANSLATØRDAGEN 2007

holdes i år **lördag den 27:e oktober** i Oslo i Høyres Hus.

Nærmere informasjon om programmet og hvordan man melder seg på, vil etter hvert fremkomme på STFs hjemmeside: www.statsaut-translator.no

Eventuelle spørsmål kan rettes til lederen for STFs Translatørdagutvalg:

Nina Reier

E-mail: nreier@online.no

STATSAUTORISERTE TRANSLATØRERS FORENING

TIELAITOS ELLER TIEVIRASTO?

Det är inte ofta som vetenskaplig forskning är av direkt intresse för översättare, men nu har det hänt – i alla fall för våra finskspråkiga kollegor. Den 27 april försvarade vår medlem **Paula Ehrnebo** sin avhandling **Heter Vägverket Tielaitos eller Tievirasto på finska? Benämningar på svenska samhällsfenomen i sverigefinska tidningar**. Disputationen ägde rum på Stockholms universitets institution för baltiska språk, finska och tyska och gick strålande. Paulas arbete visade att Sverigefinska språknämndens rekommendationer i stor utsträckning följs och därför kan anses väl etablerade. FAT gratulerar givetvis först och främst den nya doktorn, men också de finskspråkiga översättarna!

GREENPEACE SÖKER ÖVERSÄTTARE

Greenpeace har meddelat att de behöver duktiga översättare med främst engelsk-svensk och finsk-svensk kompetens men även danska och norska är av intresse. Insatserna sker på ideell basis.

Hugade translatorer kan kontakta Åsa Mendel-Hartvig (pressekreterare)
e-post amh@nordic.greenpeace.org,
tel. 0703-40 54 14.